

**СЕКЦІЯ №4**  
**РЕГІОНАЛЬНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ, МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО,**  
**ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ**

**Totska O. L.**

Doctor of Economic Sciences, Full Professor, Professor at the Department of Management  
Lesya Ukrainka Volyn National University, Lutsk, Ukraine  
Associate researcher of the French Research Center in Humanities and Social Sciences  
CEFRES, UAR 3138 CNRS–MEAE

**INTERNATIONAL TRADE BETWEEN UKRAINE AND THE EU: BIBLIOGRAPHIC  
ANALYSIS OF SOURCES ON THE BIBCNRS PORTAL**

One of the actions in support of Ukraine from the French Center for Research in Humanities and Social Sciences CEFRES (Prague, Czech Republic) is the appointment, starting in 2023, of non-resident scholarships to support the intellectual activities of fellows. As part of it, Ukrainian researchers receive authorized access to the BibCnrs portal, which contains digital documents of the French Center for Scientific Research (CNRS) in the humanities and social sciences.

Let us conduct a bibliographical analysis of sources available on the BibCnrs portal on the topic of international trade of Ukraine and the EU. The search query “foreign trade Ukraine EU” yields 666 results for 2000–2024 [1]. By type of resources, they are grouped as follows: academic journals (458); books (2); conference materials (5); dissertations (3); eBooks (6); electronic resources (120); magazines (33); news (4); reports (4); research starters (27); reviews (4); trade publications (2).

The most frequently used keywords (over 50) in these publications are:

- European Union (91);
- international trade (85);
- international relations (77);
- Ukraine (61);
- business (58).

In addition, we note the appearance since 2022 of such a keyword phrase as russian invasion of Ukraine (16).

The largest number of publications on the topic of international trade between Ukraine and the EU was published in the following journals:

- Biznes Inform (35);
- Europe-Asia Studies (6);
- Financial & Credit Activity: Problems of Theory & Practice (25);
- Food Industry Economics / Ekonomika kharchovoi promyslovosti (6);
- ICPS Newsletter (6);
- International Affairs (8);
- International Issues & Slovak Foreign Policy Affairs (7);
- Journal of European Economy (English version) (9);
- Plos One (7);
- Problems of Economy (13);
- Salem Press Encyclopedia (21);
- Scientific Papers. Series “Management, Economic Engineering in Agriculture & Rural Development” (6).

In total, publications are prepared in 27 languages, of which 425 are in English, 131 in Ukrainian, 28 in Polish, 12 in French, and 10 in German.

Publications are also divided into other sections, such as: collection (11), publisher (50), content provider (42).

Thus, thanks to CEFRES non-resident scholarships, Ukrainian researchers have free access to the BibCnrs database, which contributes to their awareness of the works of other authors.

*Acknowledgements.* The publication was carried out as part of the study “Foreign economic cooperation of Ukraine and EU countries: modern trends”, which is funded by CEFRES.

1. *BibCnrs*: web portal. URL: <https://bib.cnrs.fr/home/>

**Білоус О.Ю.**

к.е.н, науковий співробітник

ДУ «Інститут ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України», м. Одеса, Україна

## МОДЕРНІЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНИМ РОЗВИТКОМ ТЕРИТОРІЙ НА ОСНОВІ СМАРТ-СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ

Виклики повоєнного відновлення економіки України актуалізують необхідність пошуку та успішного застосування нових ефективних підходів до управління економічним розвитком територій на основі передового світового досвіду. У серпні 2024 року, базуючись на необхідності врахувати наслідки повномасштабної збройної агресії російської федерації проти України та їх впливу на територіальні громади і регіони, Кабінетом Міністрів України, було актуалізовано Державну стратегію регіонального розвитку на 2021-2024 рр. (далі – Держстратегія) [1]. Серед викликів, на розв’язання яких спрямована дана стратегія, є набуття Україною статусу кандидата на членство в ЄС; останні зміни, внесені у законодавство щодо необхідності стимулювання розвитку регіонів у програмах та проектах міжнародного співробітництва тощо.

У загальній частині Держстратегії зазначено, що державна регіональна політика України до 2027 року включатиме побудову культури партнерства та співробітництва, орієнтовану на взаємодію органів державної влади, органів місцевого самоврядування та громадян щодо розвитку. В якості однієї з основних проблем соціально-економічного розвитку регіонів України визначено «неготовність системи управління регіональним розвитком до процедур та кращих практик ЄС».

Виконання даного завдання передбачається за рахунок досягнення цілого ряду стратегічних та оперативних цілей, однією з яких визначено «розроблення та впровадження механізмів підтримки проектів регіонального розвитку, спрямованих на розвиток пріоритетних видів економічної діяльності, визначених на засадах *смарт-спеціалізації*, а також оновлення напрямів *смарт-спеціалізації* регіонів України».

Розглянемо сутність підходу «розумної спеціалізації» і яким чином на основі даного підходу можливо здійснити модернізацію управління інноваційним розвитком територій.

Стратегія розумної спеціалізації (S3) – це підхід до територіального розвитку, заснований на знаннях та інноваціях, офіційно запроваджений у Політиці згуртованості ЄС на 2014-2020 рр., що є попередньою умовою для доступу держав-членів до Європейського Фонду Регіонального Розвитку [2]. Така перспектива натхненна рекомендаціями Експертної групи зі знань для зростання [3] і вказує на *ключовий фактор впровадження процесу підприємницького відкриття (Entrepreneurial Discovery Process – EDP)*, у якому учасники визначають свої основні можливості створення цінності. Ця модель була використана Європейською комісією для сприяння процесу, який заохочує участь зацікавлених сторін, що представляють чотириланкову спіраль інновацій [4].

Розробка стратегії розумної спеціалізації вимагає ретельного аналізу регіональної/національної системи досліджень та інновацій, щоб визначити сфери, де регіон/країна має найвищий потенціал конкурентної переваги, та визначити обмежену кількість пріоритетних областей для інвестицій. Ключовим принципом є *залучення*